

Museumssenteret Ramsmoen

Anno Musea i Nord-Østerdalen er et regionalt museum for de seks nordøsterdalskommunene Rendalen, Alvdal, Folldal, Tynset, Tolga og Os. Samtidig er museet ei avdeling av fylkesmuseet Anno Museum AS.

Den sentrale enheten i Anno Musea i Nord-Østerdalen er Museumssenteret Ramsmoen på Tynset, der det er kontorer, utstillingslokaler og magasiner, og der er det fagpersonale for bygninger, gjenstander, foto, arkiv og lokalhistorie. Der er det også et omfattende bibliotek, med tilknytt publikumsarbeidsplasser. Rundt omkring i hele regionen er det dessuten bygdetun i alle kommuner, samt et stort

antall andre større og mindre besøkssteder. Musea i Nord-Østerdalen har lagt ut mye informasjon om sine samlinger på nettstedene Digitalt museum og Arkivportalen, som også kan finnes via våre hjemmesider: <https://museainordosterdalen.no/>.

Hovedbygninga på Museumssenteret Ramsmoen er Stallen, med kontorer, utstillingslokale, magasiner, samt lokaler for arrangementer. I Fjøset er det lokale for utstillinger og arrangementer. I Nystua fins ytterligere magasinplass, og i Gammelstua er det mottakslokaler, samt at Anno museums Digitaliseringsenhet holder til der.

Om forfatterne

Arild Alander

f. 1958. Museumskonsulent ved Musea i Nord-Østerdalen sia 1994, med hovedansvar privatarkiver og bibliotek, samt lokalhistorie. Har en stor lokalhistorisk produksjon bak seg (bøker, hefter og artikler).

Marit Arnesen

f. 1954. Bosatt Tynset. Utdannet blant annet typograf og grafisk designer, IT-utdanning innen operativsystemene Sintran og Unix samt innen testing av nyutviklet software for grafisk industri. Utdannet journalist ved Institutt for Journalistikk/Høgskulen i Volda. Journalist i Østlendingen fra 2002 til 2016. Eget konsultentselskap MPress i 2016.

Randi Arnestad

f. 1942. Cand. philol med norsk hovedfag, og har arbeidet som lektor på Tynset (Tynset Gymnas, siden Holmen vgs og Nord-Østerdal vgs). I mange år aktiv i Organisasjonen Garborgdagane.

Leif Braseth

f. 1932 i Kvam, Nord-Trøndelag, bor i Alvdal. Allsidig yrkesliv fra tømmerhogst

og tømmerfløting til undervisning i grunnskole og videregående skole og på Norges Musikkhøgskole. 21 år i Rikskonsertene (først skolekonsertsjef, så programsjef). Har gitt ut over 20 bøker, det meste lærebøker i musikk, samt sangbøker. Ga ut storverket om sørsamenes historie: «Samer sør for midnattssola» i 2014.

Maren Kværness Halberg

f. 1962. Utdannet forstkandidat fra Norges Landbrukshøgskole 1987. Skogbruker i Rendalen siden 1988. Ansatt ved Musea i Nord-Østerdalen siden 2006.

Per Hvamstad

f. 1944, Tingelstad, Hadeland. Etnolog, løsarbeider, prosjektmedarbeider i Norsk Kulturminnefond, museumsbestyrer / konservator ved Nordøsterdalsmuseet 1976-2010.

Olav Larsen

f. 1952. Utdannet adjunkt, har arbeidet ved Fagertun skole (og 1 år ved Berger skole) i Rendalen kommune 1978-2014, nå pensjonist. En av mange interesser er historie der bl.a. motorhistorie er en viktig del. Har vært medlem av Motorhisto-

risk Klubb Nord-Østerdal i mange år, og er redaktør av klubbens tidsskrift «Blad-fjæra».

Jon Holm Lillegjelten

f. 1949. Bosatt i Os. Arbeider til daglig ved Rørosmuseet. Har skrevet en del lokal-historiske artikler i forskjellige årbøker.

Jon Olav Ryen

f. 1960. Cand. theol. og dr. philos. Sokneprest i Folldal siden 1993. Har utgitt bok om dialektene i Folldal (2012) og om stedsnavn i Nord-Østerdal, Rondane, Rørosfjella og Femundstraktene (2015) i tillegg til artikler om teologiske og kultur-historiske emner.

Odd Håkon Tjade

f. 1945. Cand. real (fagene biologi, kjemi, matematikk, statistikk og IKT). Skoleleder i mange år med særlig interessefelt IKT i skolen. Mye av fritiden har vært viet interessen for historie og slektsforskning, og med røtter fra Nord-Østerdal, har særlig bygdene der ligget hans hjerte nærmest. Flere tidligere artikler i årboka.

Arne Dag Østigaard

f. 1942. Cand. philol med nordisk hovedfag UiO 1970. Lektor i Tynset fram til 1999. Museumsprisen og Austmannaprisen. Flere bøker om så vel nasjonal som lokal historie, folklore mm. Tre teaterstykker. Noen hundre artikler i aviser, tidskrifter og årbøker.

Jon Åsvold

f. 1939, ålbygg. Bosatt Hamar. 48 år i transport, NSB og Linjegods.

Skrevet 25 artikler til «Oppunder fjellbandet» (Haltdalen/Ålen) og 5 til årbøker for Ringsaker og Gudbrandsdalen. Flere artikler i Bygdabladet for Hessdalen og Ålen.

Erik Tobias Taube

f. 1984. Mastergrad i historie fra Universitetet i Oslo, med særlig interesse for tidlig nytid i Norden. Bosatt i Tyll-dalen siden 2017. Ansatt ved Anno Musea i Nord-Østerdalen 2018.

Årsrapport 2017

Mye godt arbeid har blitt gjort i museumssektoren i Nord-Østerdalen i 2017, og vi gleder oss stort over vår nye tilvekst Digitaliseringsenheten, som har gjort en stor og viktig jobb for hele Anno museum.

Musea i Nord-Østerdalen favner museer og besøkssteder i seks kommuner. Den sentrale enheten i Anno museum avd. Musea i Nord-Østerdalen er Museumssenteret Ramsmoen på Tynset, der en finner kontorer, utstillingslokaler, arkiv og magasiner, hvor fagpersonale for bygninger, gjenstander, foto og arkiv betjener hele regionen med sin kunnskap. Ramsmoen har også et omfattende bibliotek, med tilknytt publikumsarbeidsplasser. Vi fungerer som veiledere innen kulturvern overfor offentlig og privat sektor i regionen, og bistår med mye veiledning og lokalhistorisk kunnskap til hele regionen.

Forvaltning

Musea i Nord-Østerdalen består av veldig mange bygdetun og anlegg med rundt 130 bygninger. Det sier seg selv at behovene er store både for restaurering og mindre vedlikeholdsarbeider på alle disse bygningene. Med få ressurser synes vi likevel at vi får utført mye arbeid med bygningene, og i 2017 har Ryeng skole i Follidal og Bullmuseets loft nytt godt av Annos vedlikeholdsmidler. Videre er det gjort et meget viktig arbeid på

Loftet på Rendalen Bygdetun måtte gjennom en stor restaurering, og her er det håndtverker Jo Aspås som er i aksjon. Foto: Jostein Andersen.

Husantunet i Alvdal, hvor en har senket terrenget rundt bygningene for å kunne forebygge fremtidig forfall. Likeså er det gjort mindre restaureringer i Museumsparken på Tynset og ved Tyllidalen Bygdetun. Arbeidet ved Oddentunet i Narjordet har fortsatt, og vi er svært glade for å ha fått

på plass en renovering av det elektriske anlegget, samt et komplett oppdatert sikringsanlegg ved det meget spesielle tunet.

Husantunet fikk seg en nødvendig senking av terrenget for å motvirke fall inn mot husene.

Foto: Torgeir Rennemo.

Sammen med Tynset museums- og historielag og Tynset Bondelag fikk vi tynnet skogen i museumsparken, slik at parken fremstår enda bedre rustet til å huse flere store arrangement, samt at dette trygger bygningene for fremtiden. Responsen har vært veldig god, og museumsparken fremstår som lys og romslig på en helt ny måte.

Tyllaldalen bygdetun. Her er det et loft som har fått nødvendig restaurering. Foto: Torgeir Rennemo.

De nye reolene i arkivmagasinet vårt har gitt oss plass til langt flere arkiver, og de fleste gamle er ordnet og kommet på plass

igjen. Dette arkivet representerer viktige deler av vår regions felles hukommelse og innholdet søkes lett opp gjennom arkivportalen.no. Ved å få registrert våre samlinger på søkbare systemer via internett, når vi ut til langt flere enn tidligere, og oppfyller dermed vår forpliktelse overfor samfunnet. Vi er også i ferd med å få orden på mottaks- og registreringsrom for gjenstander i andre etasje i gammelstua, slik at uregistrerte og nye gjenstander blir ivaretatt på en forskriftsmessig trygg og god måte.

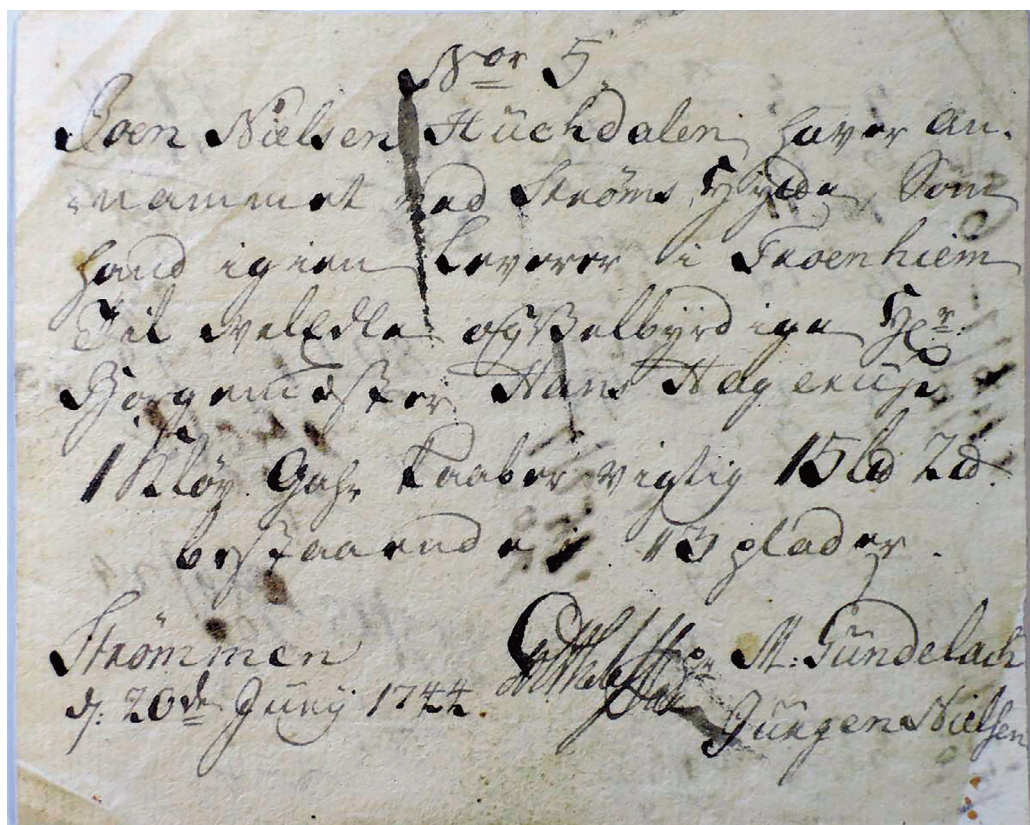
Hogst i museumsparken på Tynset. Det ble både lysere, bedre plass og mindre slitasje på husene etter tynninga i museumsparken.

Foto: Torgeir Rennemo.

Digitalisering av fotografier og negativer gjøres kontinuerlig, og vi har også i 2017 mottatt verdifullt materiale som allerede er blitt påbegynt digitalisert.

Formidling

Også i 2017 har det vært mange arrangementer i regi av museumssenteret Ramsmoen, så som allsangkveld, lysbildeforedrag, julemarked med kåserikvelder, samt aktiv deltagelse på Landbrukets dag og Tynsetmartn. Spesielt for året var marke-

Gotisk oktober på Ramsmoen. Det er stor interesse for å lære seg gotisk skrift, og Arild Alander holdt kurs i oktober for mange entusiaster. Foto: Per Arne Tollefshagen.

ringen av 100-årsjubileet for samenes første landsmøte i 1917, og vi hadde to meget godt besøkte foredragskvelder rundt temaet. I og med at Nord-Østerdalen rommer mye sørsamisk historie og tilstedeværelse i dag, mener vi at temaet er aktuelt for avdelingen også videre, uavhengig av jubileer.

Det er stadig etterspørsel etter kurs fra ulike hold, og i høst valgte vi å lage «gotisk oktober» med fem kvelder fordypning i gotisk skrift. Dette går hånd i hanske med den økende interessen ute blant folk når det gjelder gransking av eldre dokumenter og skrifter, gjerne relatert til slekts- og gardshistorie.

Hæltepedugnad. I anledning 140 års jubileet for Rørosbanen ble det arrangert en hæltepedugnad av Tynset Husflidslag og Musea i Nord-Østerdalen under Sommertoget på torget i Tynset. Dette ble overrakt Bane Nor på jubileumsdagen 13. oktober. Foto: Bersvend Salbu.

Spikking for Sommertoget ankommer Tynset Stasjon. Foto: Torgeir Rennemo.

Vårmønstringa til Nord-Østerdal Motorhistorisk Forening i museumsparken får ut doninger og folk av alle slag. Foto: Torgeir Rennemo.

I forbindelse med NRKs satsing Sommertoget inngikk Musea i Nord-Østerdalen et samarbeid med Tynset Husflidslag, hvor vi inviterte til en Hæltepedugnad for å hylle alle de som har kjørt Rørosbanen opp og ned i 140 år. Teppet ble satt sammen av små lapper/hæler som folk fikk være med å brodere under Sommertog-arrangementet, og ble senere overrakt til representanter for NSB og Bane NOR på 140-årsdagen for Rørosbanens åpning 13. oktober 2017.

Etter et år uten årbok i 2016, bestemte vi oss for å lage en årbok igjen dette året. Denne publikasjonen er svært etterspurt blant regionens befolkning og årets bok var den 35. i rekken av gode utgivelser. Et bredt spekter av forfattere, både egne ansatte og frivillige, bidro med spennende og interessante artikler om ulike tema fra hele Nord-Østerdalen. Årboka er en viktig formidler av kulturhistorisk kunnskap, og vi ønsker for fremtiden å utfordre stadig nye bidrags-

ytere til å skrive om enda flere tema, og da gjerne enda mer fra vår nære fortid.

Aktiviteten ved våre underanlegg er spesielt stor i sommerhalvåret, og flere tusen besøkere Dølmotunet på Tolga og Museumsparken på Tynset ved henholdsvis Olsok og Landbrukets Dag. Videre er det ulike arrangement ved Uppigard Streitlien, Husantunet, Tyllaldalen bygdetun, Odentunet og Rendalen Bygdetun. Opplevelsen er at våre anlegg brukes mye i forskjellige sammenhenger og at folk har et positivt eierskap til det museet er satt til å forvalte. Vi setter stor pris på det fantastiske engasjementet som blir vist lokalt rundt omkring i hele regionen, og det samarbeides godt med både eierne og enkeltpersoner, samt lag og foreninger.

Fornyng

Anno museum startet i 2017 opp et treårig prosjekt for å få oversikt over registrerte gjenstander i alle avdelingene, med hen-

Digitaliseringsenheten i Gammelstua på Ramsmoen, med arbeidsleder Per Bjørnar Riise i midten. Foto: Torgeir Rennemo.

blikk på det kommende Dokumentasjons-senteret. Arbeidet går ut på å skanne protokoller, katalogkort og bilder knyttet til hver gjenstand, og nærmere 160 000 skanninger ble utført i løpet av året, og drøyt 100 000 registreringer er ført i databasen Primus. Digitaliseringsenheten ligger under Musea i Nord-Østerdalen administrativt, mens Dokumentasjonsenheten i Anno har det faglige ansvaret. En person er ansatt i Anno museum for å lede arbeidet, mens 23 ulike personer på forskjellige tiltak har utført skanning og registrering. Vi er meget godt fornøyd med arbeidet som er gjort, og dette gir et utrolig godt utgangspunkt for å få oversikt samtidig som våre gjenstander kan bli synlige internt via Primus og for allmennheten via Digitaltmuseum.no.

Vi forsøker hele tiden å bli mer synlige og relevante i vår formidling av regionens felles kulturhistorie, og vil også fremover prøve ut flere ulike former for formidling.

Ansatte ved Anno Musea i Nord-Østerdalen per oktober 2018:

Per Arne Tollefshagen, Maren Kværness Halberg, Helga Reidun Bergebakken Nasset, Kirsten Frønæs, Torgeir Rennemo, Per Bjørnar Riise, Erik Tobias Taube, Ole Cato Strømshoved, Arild Alander, Bersvend Salbu.

museainordosterdalen.no

Torsdagskveld på Ramsmoen

SAMER I FJELLREGIONEN

Foredrag av Leif Braseth og Marie Kristine Lorentzen

I år feirer vi at det er 100 år siden det første samiske landsmøte ble avholdt i en metodistkirke i Trondheim. Initiativet kom fra sør-samisk hold. Den sør-samiske kulturen er en del av Nord-Østerdalens historie og samtid, og vi ønsker, i første omgang, å markere jubileet med en torsdagskveld på Ramsmoen.

Torsdag 2. februar kl. 19.00
Fjaset på Ramsmoen

Velkommen!

Musea i Nord-Østerdalen

museainordosterdalen.no

Torsdagskveld på Ramsmoen

DETEKTIVKVELD

med bilder fra Arbeidets Rett

Vi trenger hjelp til å sette navn på personer på bildene.

Torsdag 2. mars kl. 19.00
Stallen på Ramsmoen, Tynset

Enkel beverning. Velkommen til spennende detektivarbeid!

Musea i Nord-Østerdalen

